

ΑΠΟΦΑΣΗ
1ης ΕΙΔΙΚΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΗΣ Κ.Ε.
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1993

Η ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗ

Ο ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

Η ΤΟΠΙΚΗ

ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Α. Η ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗ ΣΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΜΑΣ**
- Β. ΕΘΝΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ**
- Γ. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ**
- Δ. ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ**
- Ε. ΒΗΜΑΤΑ-ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ**

Α. Η ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗ ΣΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΜΑΣ

1.

Εχουμε διακηρύξει ότι η Νέα Εποχή και οι ραγδαίες αλλαγές και εξελίξεις με τις Απειλές και τις Προκλήσεις που φέρνουν, επιβάλλουν την διαμόρφωση μιας ολοκληρωμένης εθνικής στρατηγικής για τον Ελληνισμό.

Η κοινωνική συμφωνία πάνω σε ένα σύγχρονο αναπτυξιακό και παραγωγικό σχέδιο που θα ανταποκρίνεται σε αυτή την ανάγκη είναι το κλειδί της επιτυχίας σε μία πανεθνική προσπάθεια που θα βγάλει τη χώρα από τη στασιμότητα και την κρίση και θα τη θέσει στην τροχιά της ανάπτυξης και της προόδου.

Στα πλαίσια αυτής της συμφωνίας η υπόθεση της Αποκέντρωσης επανέρχεται δυναμικά στο προσκήνιο.

Οχι μόνο σαν προοδευτική ιδέα με έντονο κοινωνικό και συμμετοχικό χαρακτήρα. Οχι μόνο σαν προοδευτική απάντηση στο συντηρητικό συγκεντρωτισμό.

Αλλά και σαν σύγχρονη και καθολικά αποδεκτή αναγκαιότητα.

Αναγκαιότητα που συνδέεται με την ολοκλήρωση των δημοκρατικών θεσμών, με τις σύγχρονες ανάγκες και το περιεχόμενο της ανάπτυξης, με την ανάγκη περιφερειακής συγκρότησης της χώρας.

2.

Το μεταπολεμικό μοντέλλο του συγκεντρωτικού, μεταπρατικού και πελατειακού κράτους που εγκαθιδρύθηκε στη χώρα μας υπήρξε από τους σημαντικότερους παράγοντες της καθυστέρησης και της υπανάπτυξης.

Ιδιαίτερα στη δεκαετία του '50, σε μια εποχή που οι χώρες της Δυτικής Ευρώπης ακολούθησαν ένα δρόμο ορθολογισμού και σχεδιασμένης ανάπτυξης για την ανασυγκρότηση τους από τα ερείπια του πολέμου, η Ελλάδα αρνιόταν πεισματικά να ξεπεράσει τις παραδοσιακές και εξαρτημένες δομές της.

Το Κράτος, με τις πολιτικές επιλογές της παράταξης που για δεκαετίες κυβερνούσε, αντί να είναι προωθητικός μοχλός στην αναπτυξιακή προσπάθεια, έγινε το κεντρικό σημείο μιας αντιπαραγωγικής δομής, η κύρια αφετηρία δημιουργίας κάθε μορφής της υπανάπτυξης στην οικονομία και την κοινωνία και ο μηχανισμός αποστέωσης των αντιπροσωπευτικών και κοινωνικών θεσμών.

Η άναρχη και ασχεδίαστη ανάπτυξη, το αθηνοκεντρικό μοντέλλο, η κατασπατάληση των φυσικών πόρων, η κρίση των πόλεων, η καταστροφή του περιβάλλοντος, είχαν σαν κύρια αιτία τον συγκεντρωτισμό της συντηρητικής παράταξης. Συγκεντρωτισμός που υπήρξε διαρκής ιδεολογική και πολιτική στάση και μόνιμη επιλογή.

Το αίτημα της Αποκέντρωσης δεν είναι καινούριο. Για πολλά χρόνια, πριν τη δικτατορία ακόμη, βρισκόταν διαρκώς στην επιφάνεια αλλά παρέμενε κενό περιεχομένου. Παρόλο που στην αρχή της δεκαετίας του '60 επιχειρήθηκε με την ίδρυση των Υπηρεσιών Περιφερειακής Ανάπτυξης μια "διοικητική" και "προγραμματική" αποκέντρωση. Αυτή η πρωτοποριακή προσπάθεια έμεινε ημιτελής, απορροφήθηκε από τις κυρίαρχες κατεστημένες και βαθύτατα συγκεντρωτικές δομές και ανακόπηκε οριστικά από τη Δικτατορία.

3.

Είναι αλήθεια ότι για το ΠΑΣΟΚ η Αποκέντρωση υπήρξε συστατικό στοιχείο της φυσιογνωμίας του και της στρατηγικής του για μια δημοκρατική πολιτεία. Ταυτίστηκε με ένα άλλο μοντέλλο κοινωνικής οργάνωσης που θα μπορούσε να επιβάλει μια ισόρροπη ανάπτυξη.

Σαν Αντιπολίτευση, στα πρώτα μας βήματα, δώσαμε σκληρές μάχες που προσανατόλισαν την Τοπική Αυτοδιοίκηση αλλά και τους νέους θεσμούς λαϊκής συμμετοχής, σε θεσμικό και όχι μόνο στενά οικονομικό πλαίσιο διεκδικήσεων, με φιλοδοξία και στόχο την ανατροπή της συγκεντρωτικής δομής που αποτελούσε τροχοπέδη στην πορεία της χώρας.

Σαν κυβέρνηση, κατά γενική ομολογία, επιχειρήσαμε και πετύχαμε θετικά και ουσιαστικά βήματα προς αυτή την κατεύθυνση.

Ενα νέο θεσμικό πλαίσιο με κορυφαίες του εκφράσεις του νόμους 1235/82, 1416/84, 1622/86, 1828/89 άνοιξε νέους δρόμους στη
2 λαϊκή συμμετοχή και έδωσε στην Τοπική Αυτοδιοίκηση σημαντικές

δυνατότητες πρωτοβουλιών.

Παράλληλα, επιχειρήσαμε τον εκσυγχρονισμό της Δημόσιας Διοίκησης με κύριο στόχο ένα σύγχρονο και αξιοκρατικό Κράτος.

Πρέπει να ομολογήσουμε, όμως, ότι παρά τις προσπάθειες μας δεν καταφέραμε να ανατρέψουμε τα παραδοσιακά πρότυπα ανάπτυξης και να ολοκληρώσουμε τη μεγάλη αλλαγή.

Συχνά η αποκέντρωση αρμοδιοτήτων δεν συνοδευόταν με την αντιστοιχη αποκέντρωση διοικητικών μηχανισμών ή πόρων, στους ίδιους ρυθμούς, ώστε η Τοπική Αυτοδιοίκηση να αποκτήσει την τεχνική υποδομή και την οικονομική δυνατότητα να ασκεί αυτές τις αρμοδιότητες.

Ακόμη, μείναμε στο υπάρχον κράτος και τη δημιουργία παράλληλων θεσμών, χωρίς αντιστοιχη κατοχύρωση του κατ'εξοχή φορέα τοπικής εξουσίας, του θεσμου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

4.

Η Κυβέρνηση των “νέων ιδεών” επανέφερε τη χώρα στο δρόμο του άκρατου και άκριτου συγκεντρωτισμού και του αυταρχικού κράτους. Ανέστειλε κάθε ουσιαστική δυνατότητα εκδήλωσης και έκφρασης της συλλογικής βούλησης του λαού και έθεσε τους αντιπροσωπευτικούς, τους αναπτυξιακούς και τους κοινωνικούς θεσμούς στο περιθώριο.

Σε μια εποχή που η αντιμετώπιση του “δημοκρατικού ελλείμματος” σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο γίνεται κυρίαρχο ζήτημα, στην Ελλάδα βιώνουμε μείζον πρόβλημα Δημοκρατίας. Όχι τόσο στα τυπικά της χαρακτηριστικά, που κι αυτά δοκιμάζονται δεινά, όσο κυρίως στην ουσία της, στη λειτουργία του πολιτεύματος και των θεσμών.

Η ανυπαρξία περιφερειακής πολιτικής και δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης, συνοδεύεται από συνεχείς πράξεις επαναφοράς στην Κεντρική Διοίκηση ακόμη και υποτυπωδών εξουσιών και αρμοδιοτήτων της Αυτοδιοίκησης. Αυτή η στάση μας δημιουργεί σημαντικές δυσκολίες συνεργασίας με την Ευρώπη που αναπτύσσει θεσμούς διαπεριφερειακής συνεργασίας.

Θεσμοί που έπαιζαν σημαντικό ρόλο στην τοπική ανάπτυξη, όπως τα Νομαρχιακά και Επαρχιακά Συμβούλια, απονευρώθηκαν και περιθωριοποιήθηκαν, ενώ καλούνται για λήψη αποφάσεων επίλυ-

σης “τοπικιστικών διαφορών”, καθώς Νομάρχες και Επαρχοι μεταθέτουν σ’αυτούς μόνο τα προβλήματα “πολιτικού κόστους”.

Οι διαρκείς επικλίσεις για “αποκέντρωση” δεν είναι τίποτε άλλο παρά αποσυγκέντρωση δευτερευουσών και ασήμαντων αρμοδιοτήτων στους Νομάρχες.

Ταυτόχρονα, στο όνομα της ιδιωτικοποίησης, επιχειρείται συστηματικά η διαρκής ιδεολογική, πολιτική και ηθική κατασυκοφάντηση κάθε θεσμού που θα μπορούσε να εμπνεύσει συλλογική προσπάθεια και δράση και υπονομεύεται κάθε σχετική πρωτοβουλία .

5.

Η κοινωνική συμφωνία στο αναπτυξιακό και παραγωγικό σχέδιο συνδέεται, πρίν και πάνω απ’όλα, με τη Δημοκρατία σαν συμμετοχική και ουσιαστική στάση ζωής και όχι, απλά, σαν τυπική λειτουργία.

Η θεσμική ανασυγκρότηση της Δημοκρατίας συνδέεται με τη δυνατότητα συμμετοχής των πολιτών στις αποφάσεις για το σχεδιασμό, τον προγραμματισμό, την υλοποίηση και τον έλεγχο της αναπτυξιακής διαδικασίας.

Και αυτή, με τη σειρά της συνδέεται με την ουσιαστικοποίηση των διαδικασιών αντιπροσώπευσης και ευθύνης στους θεσμούς.

Η υλοποίηση της συνταγματικής επιταγής που θέλει την Τοπική Αυτοδιοίκηση κύριο φορέα ευθύνης για την τοπική ανάπτυξη και τη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων και όχι μόνο διεκδικητικό θεσμό απέναντι στην παντοδύναμη κυβερνητική και κρατική εξουσία, είναι το πρώτο βήμα της Αποκέντρωσης.

Βήμα που η πράγματσή του καθίσταται αδύνατη, αν ταυτόχρονα δεν υπάρξει η αναγκαία διοικητική μεταρρύθμιση για την αλλαγή και τον εκσυγχρονισμό του κράτους.

Κι αυτή με τη σειρά της προηποθέτει γενναία αποκεντρωση δομών και λειτουργιών της Δημόσιας Διοίκησης, ώστε να διασφαλίζεται η διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Μόνο έτσι μπορούμε να μιλάμε για δημοκρατική οργάνωση της πολιτείας.

Η πολιτική της νέας Κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ για δημοκρατία με αποκέντρωση πρέπει να ανατρέψει ριζικά τη λογική του κρατισμού και του αθηνοκεντρικού μοντέλλου από τον αρχή.

Η προσπάθεια που ξεκινά αυτή την περίοδο, θα απαιτήσει μελλοντική συνταγματική αναθεώρηση για την ολοκλήρωση των διαδικασιών περιφερειακής συγκρότησης της χώρας και την κατοχύρωση της αυτοτέλειας της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

6.

Όλοι σήμερα μιλούν για Ανάπτυξη. Μια Ανάπτυξη, όμως, που έχει ριζικά διαφορετικό χαρακτήρα, περιεχόμενο, προσανατολισμό και προοπτική, στις νέες συνθήκες που ζούμε.

Δεν αρκούν οι κυβερνητικές κατευθύνσεις οι νόμοι-πλαίσιο και η προσημονή επενδύσεων.

Η ανάπτυξη καθορίζεται όλο και περισσότερο από:

- τη δυνατότητα ταχύρρυθμης απορρόφησης και ισόρροπης κατανομής των πόρων
- τη κατεύθυνση και την αποδοτικότητα των επενδύσεων
- τη διασφάλιση της προστασίας του περιβάλλοντος, της οικολογικής ισορροπίας και της αξιοποίησης ανανεώσιμων φυσικών πηγών και πόρων
- την επιστημονική ανάλυση και την πλήρη γνώση των δεδομένων
- την εφαρμογή σύγχρονης τεχνολογίας και εμπειριών
- τη γρήγορη και αποτελεσματική απόφαση ή επιλογή
- την αναπτυξιακή υποδομή που ενισχύει την ανταγωνιστική δυνατότητα

Η Ανάπτυξη και η Παραγωγική Αναδιάρθρωση της χώρας γίνεται, έτσι, υπόθεση όλης της κοινωνίας, των παραγωγικών της τάξεων, των αναπτυξιακών της θεσμών.

Είναι φανερό ότι για να γίνει πράξη αυτή η αντίληψη, απαραίτητη προηποθέση είναι η αποκέντρωση εξουσιών, αρμοδιοτήτων και πόρων προς τις αναπτυξιακές βαθμίδες και τους αντιπροσωπευτικούς θεσμούς.

Χωρίς αυτή δεν μπορούν να υλοποιηθούν οι αναγκαίες μεταρρυθμίσεις στην εκπαίδευση, τη δημόσια διοίκηση, τη φορολογία, το κοινωνικό κράτος, για τις οποίες όλοι αποδέχονται ότι αποτελούν τους σύγχρονους όρους ανασυγκρότησης της χώρας.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση και τα Περιφερειακά Όργανα του Προγραμματισμού αποκτούν σοβαρό αναπτυξιακό λόγο, ενώ το Κράτος γίνεται ουσιαστικά ο επιτελικός, υποστηρικτικός και προωθητικός μοχλός της ανάπτυξης.

Γι' αυτό υπάρχει ο Δημοκρατικός Προγραμματισμός της Ανάπτυξης.

Να προσανατολίζει, στα πλαίσια της Αποκέντρωσης, την αρμονική άρθρωση των αναπτυξιακών στόχων, των παραγωγικών πρωτοβουλιών, των δημόσιων, ιδιωτικών και μεικτών επιχειρήσεων, του κοινωνικού κράτους. Μέσα στα πλαίσια αυτού του Προγραμματισμού η ιδιωτική πρωτοβουλία αναπτύσσεται απρόσκοπτα και αναλαμβάνει ένα σημαντικό και αποφασιστικό μέρος της υλοποίησης του σε όλα τα επίπεδα.

7.

Στην εποχή του επαναπροσδιορισμού και της αμφισβήτησης των ορίων του εθνικού κράτους, ο Ελληνισμός οφείλει, πέρα και πάνω απ' όλα, να διασφαλίσει την εθνική του συνοχή και το ενιαίο της οντότητας του.

Η δημιουργία ενός πλαισίου εθνικής αναπτυξιακής στρατηγικής, που θα διασφαλίζει τους όρους για μια ανταγωνιστική και αυτοτροφοδοτούμενη οικονομία, θα αξιοποιεί τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της χώρας και θα κινητοποιεί όλους τους ανθρώπινους και υλικούς πόρους του Ελληνισμού είναι η αφετηρία. Ο ρόλος του εθνικού κράτους, ιδιαίτερα αυτή την περίοδο, παίρνει το χαρακτήρα "στρατηγείου ανάπτυξης"

Στα πλαίσια αυτής της στρατηγικής, η ανάπτυξη των Περιφερειών της χώρας, ιδιαίτερα αυτών που βρίσκονται στο παραμεθόριο τόξο, σε όλο το μήκος της συνοριακής γραμμής, γίνεται σήμερα όρος και προηπόθεση εθνικής επιβίωσης.

Βέβαια, προηπόθεση είναι η Ισχυρή Περιφερειακή Συγκρότηση, με γνώμονα ευρύτερες εθνικές αναπτυξιακές, παραγωγικές, ιστορικές και πολιτιστικές ανάγκες και όχι εκλογικές σκοπιμότητες ή τοπικιστικές αντιθέσεις.

Η σημερινή διάρθρωση των Περιφερειών, δυστυχώς, δεν αποτελεί την καλύτερη δυνατή επιλογή. Απαιτείται διάταξη σε λιγότερες περιφέρειες και ειδική αντιμετώπιση των νησιωτικών περιοχών, ώστε να διευκολυνθεί ο ολοκληρωμένος προγραμματισμός της ανάπτυξης.

6 Αυτό υπαγορεύει η παγκόσμια και, κυρία, η ευρωπαϊκή εμπειρία.

Β. ΕΘΝΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

8.

Στα πλαίσια του Δημοκρατικού Προγραμματισμού ο σχεδιασμός και η υλοποίηση της ανάπτυξης γίνεται σε τρία, σαφώς διακριτά αλλά -ταυτόχρονα- συνεργαζόμενα μεταξύ τους επίπεδα:

- (στο εθνικό επίπεδο, όπου εκπονείται το πρόγραμμα Εθνικών Προτεραιοτήτων-Στόχων και Επιλογών, με κεντρικό μοχλό την Κυβέρνηση και το Εθνικό Κοινοβούλιο
- στο περιφερειακό επίπεδο, όπου εκπονείται το Πρόγραμμα Περιφερειακής Ανάπτυξης, με κεντρικό μοχλό την Περιφέρεια και το Περιφερειακό Συμβούλιο
- στο τοπικό επίπεδο, όπου σχεδιάζεται και υλοποιείται η Τοπική Ανάπτυξη, με κεντρικό μοχλό την Τοπική Αυτοδιοίκηση, πρωτοβάθμια και νομαρχιακή.

Ο προγραμματισμός των τριών διαφορετικών επιπέδων είναι αλληλοτροφοδοτούμενος.

Στο εθνικό επίπεδο αποφασίζεται η κατανομή των πόρων για τις επενδύσεις στις Περιφέρειες, και αποφασίζονται τα μεγάλα έργα εθνικής σημασίας.

Οι περιφερειακοί στόχοι αποτελούν οργανικό τμήμα του εθνικού σχεδιασμού, όπως και οι κατευθύνσεις της τοπικής ανάπτυξης αποτελούν οργανικό τμήμα του προγράμματος περιφερειακής ανάπτυξης. Ιδιαίτερα σήμερα, που η πορεία της σύγκλισης και της ευρωπαϊκής ένωσης επιβάλλει δραματικά τη διασφάλιση της παραγωγικής αξιοποίησης κοινοτικών και εθνικών πόρων, η ανάγκη αυτή καθίσταται επιτακτική.

Για την προγραμματική λειτουργία των τριών επιπέδων υπάρχουν βασικές προηποθέσεις:

1. Σε προτεραιότητα εκπονείται το Πρόγραμμα Προτεραιοτήτων-Στόχων-Επιλογών στο εθνικό επίπεδο, ταυτόχρονα με τη διαμόρφωση των κατευθύνσεων της περιφερειακής ανάπτυξης και την

ένταξή των σε αυτό.

2. Συγκρότηση των Περιφερειών της χώρας, στις οποίες αποκεντρώνονται βασικές αποφάσεις που αφορούν στην τοπική ανάπτυξη και στη διαμόρφωση του πλαισίου της.

Εκλογή Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης με ξεκαθαρισμένο πλαίσιο στόχων, αρμοδιοτήτων, διοικητικών μηχανισμών και πόρων.

4. Ενδυνάμωση και Ισχυροποίηση της Πρωτοβάθμιας Αυτοδιοίκησης ώστε να μπορεί, να “απορροφήσει” την απόδοση των τοπικών υποθέσεων και να παράσχει σωστές υπηρεσίες στους πολίτες. 1

Στα καθοριστικά ζητήματα που θα κρίνουν την επιτυχημένη ή όχι εφαρμογή του νέου αναπτυξιακού σχεδίου είναι

- η αποκέντρωση, ο εκσυγχρονισμός και η προσαρμογή του κράτους-
- η αντίστοιχη κατανομή των πόρων.

9.

Η Ελλάδα σήμερα, περισσότερο από κάθε άλλη φορά, έχει ανάγκη ενός Εθνικού Σχεδίου, που θα την εντάσσει με συγκεκριμένο τρόπο στις ευρωπαϊκές και βαλκανικές εξελίξεις, θα αξιοποιεί τα συγκριτικά μας πλεονεκτήματα, θα αναδύκνυει τις ανταγωνιστικές μας δυνατότητες και θα καθορίζει τις παραγωγικές μας ιεραρχήσεις.

Στον Εθνικό Σχεδιασμό περιλαμβάνονται:

- Η πολιτική εξωτερικών και άμυνας και η δημιουργία των προηποθέσεων εθνικής και κοινωνικής συνοχής για την εφαρμογή της εθνικής στρατηγικής.

- Οι εθνικές προτεραιότητες στους στρατηγικούς τομείς της οικονομίας, ο προσανατολισμός και η ενσωμάτωση στις ευρωπαϊκές δομές, οι μεγάλες παραγωγικές πρωτοβουλίες που μπορούν να διασφαλίσουν μακροθρόπεσμα παραγωγή ευρείας κλίμακας, ανταγωνιστικότητα και έρευνα.

- Ο εκσυγχρονισμός της Δημόσιας Διοίκησης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με επάρκεια στελεχών, επιστημονική εξειδίκευση, 8 διαρκή επιμόρφωση, προγραμματική-μελετητική δυνατότητα,

εισαγωγή της τεχνολογίας και της πληροφορικής.

- Η κατεύθυνση και το περιεχόμενο της πολιτικής για:
 - την παιδεία
 - τον πολιτισμό
 - το περιβάλλον
 - τη δημόσια υγεία
 - τις κεντρικές κατευθύνσεις του εθνικού χωροταξικού σχεδίου
- Η αναπτυξιακή υποδομή εθνικής σημασίας, όπως το εθνικό σιδηροδρομικό δίκτυο, ο εθνικός αερομεταφορέας, τα μεγάλα λιμάνια και αεροδρόμια της χώρας, το εθνικό οδικό δίκτυο, το σύστημα τηλεπικοινωνιών, η ενεργειακή στρατηγική.
- Τα κριτήρια και οι αναγκαιότητες της κεντρικής και περιφερειακής κατανομής των πόρων, η μακροοικονομική πολιτική και η διαχείριση των δημοσίων οικονομικών.
- Η εκπόνηση και ο έλεγχος εφαρμογής του θεσμικού πλαισίου που διασφαλίζει τις τρεις όψεις του σύγχρονου κράτους, το κράτος δικαίου, το κοινωνικό κράτος, το κράτος-στρατηγείο ανάπτυξης.
- Το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας.
- Η εθνική πολιτική για τον Ελληνισμό της Διασποράς, την κινητοποίησή του στα πλαίσια της εθνικής στρατηγικής και την αξιοποίηση των παραγωγικών του δυνατοτήτων στην αναπτυξιακή προσπάθεια

Το Πρόγραμμα Εθνικών Προτεραιοτήτων-Στόχων-Επιλογών διαμορφώνεται από την Κυβέρνηση σε μεσοπρόθεσμη χρονική κλίμακα και αναπροσαρμόζεται σε ετήσια βάση δια μέσου του Κρατικού Προηπολογισμού, ο οποίος αποκτά έτσι ευρύτερη σημασία.

10.

Στην Κεντρική Διοίκηση παραμένουν μόνον οι μηχανισμοί που επαρκούν για να στηρίξουν και να διαμορφώσουν, να υλοποιήσουν και να ελέγξουν την εφαρμογή του Εθνικού

Προγράμματος.

Οι υπόλοιπες υπηρεσίες, καθώς και το σύνολο των Υπηρεσιών των Νομαρχιών, μεταβιβάζονται στην Τοπική Αυτοδιοίκηση με εκχώρηση αρμοδιοτήτων έκδοσης κανονιστικών πράξεων και διαχωρισμό αρμοδιοτήτων μεταξύ τους.

Η μεταφορά της ευθύνης για την τοπική ανάπτυξη στην Αυτοδιοίκηση, προηποθέτει την αντίστοιχη μεταφορά αρμοδιοτήτων, πόρων και διοικητικών μηχανισμών (ήδη υπαρχόντων ή νέων), που εντάσσονται στην αποκλειστική της ευθύνη.

Πρέπει να γίνει συνείδηση ότι χωρίς γενναία διοικητική αποκέντρωση, τόσο εσωτερικά στο Κράτος, όσο και με απόδοση αρμοδιοτήτων στην Αυτοδιοίκηση, καθώς και τη δυνατότητα σε αυτή να συγκροτεί όργανα διοικητικής και τεχνικής στήριξης σύμφωνα με τις ανάγκες της, δεν μπορούμε να μιλάμε για διοικητική μεταρρύθμιση. Είναι από τις πρωταρχικές προηποθέσεις.

Είναι φανερό ότι η μεταβίβαση υπηρεσιών στην εποπτεία και τον έλεγχο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης γίνεται στη βάση των συνταγματικών ρυθμίσεων με πλήρη κατοχύρωση των δικαιωμάτων των στελεχών της Διοίκησης σαν δημοσίων υπαλλήλων. Επίσης είναι φανερό ότι η αρμοδιότητα έκδοσης κανονιστικών πράξεων από την Τοπική Αυτοδιοίκηση εκτείνεται σύμφωνα με το Σύνταγμα (άρθρο 43 παρ.2) σε ειδικότερα θέματα και ιδίως σε θέματα τοπικού, τεχνικού και εξειδικευμένου χαρακτήρα.

Ταυτόχρονα, όμως, η Τοπική Αυτοδιοίκηση απελευθερώνεται στο καθεστώς των προσλήψεων, και τις προγραμματίζει με βάση, αποκλειστικά, την εξυπηρέτηση των πραγματικών της αναγκών, αποκλειόμενης οποιασδήποτε κρατικής παρέμβασης στην επιλογή των προσώπων και στη βάση απόλυτα δεσμευτικών αντικειμενικών κριτηρίων.

Κι αυτό σημαίνει ανάληψη πλήρους και συνολικής ευθύνης για τους εξ αρχής προσλαμβανόμενους από την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Γι'αυτό απαιτείται εξ αρχής η θεσμοθέτηση της διοικητικής αποκέντρωσης και των αρμοδιοτήτων και συγκεκριμένο πρόγραμμα πλήρους εφαρμογής του νέου θεσμικού πλαισίου.

Άμεσα μπορούν να μεταφερθούν μια σειρά αρμοδιότητες όπως:

Η πρωτοβάθμια περίθαλψη, τα Κέντρα Υγείας, τα Νομαρχιακά Νοσοκομεία στο χώρο της Υγείας.

Οι Κρατικοί βρεφονηπιακοί και παιδικοί σταθμοί, οι λέσχες τρίτης ηλικίας, τα ΚΑΠΗ και τα κρατικά λουτρά στο χώρο της Κοινωνικής

Πρόνοιας.

Η λειτουργία και η στελέχωση των μονάδων προσχολικής αγωγής, πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

Όλα τα κρατικά γυμναστήρια και τα αθλητικά κέντρα τοπικού και περιφερειακού ενδιαφέροντος, στο χώρο του αθλητισμού.

Όλα τα Λιμενικά Ταμεία, πλην των εθνικής κλίμακας λιμανιών που έχουν δικούς τους οργανισμούς.

Η αστυνόμευση πόλεων και οικισμών, η διεύρυνση της δικαιοδοσίας στην εφαρμογή των Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας και του ΓΟΚ, στο χώρο της Δημόσιας τάξης.

Τα σχέδια πόλης, οι όροι δόμησης, ο καθορισμός των χρήσεων γής και η έκδοση αδειών λειτουργίας σε κάθε επαγγελματικό χώρο και στο χώρο της πολεοδομίας, στα πλαίσια του εθνικού χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού.

Η αποφασιστική συμμετοχή στη λήψη μέτρων προστασίας του περιβάλλοντος, στον έλεγχο εφαρμογής των μέτρων και στις πηγές ρύπανσης.

Η συνδιαχείριση με το κράτος του δασικού πλούτου της χώρας και η ανάληψη της κύριας ευθύνης στην προστασία του, στη δασοπορόσβεση, στην προληπτική πολιτική προστασίας του δάσους.

Η παραχώρηση στην Τοπική Αυτοδιοίκηση δημόσιων περιουσιών στοιχείων όπως κρατικά ακίνητα, λιμάνια αναψυχής, λατομεία, αιγιαλοί, χώροι πρασίνου, χρήση και αξιοποίηση δημοσίων κτημάτων.

Την άμεση αυτή μεταφορά αρμοδιοτήτων θα ακολουθήσει μια συνεχής δυναμική αποκέντρωση που θα διευρύνει τον χώρο άσκησης τοπικής εξουσίας από την Τοπική Αυτοδιοίκηση.

11.

Το ίδιο πρέπει να γίνει αντίστοιχα με την αποκέντρωση και διεύρυνση των πόρων που διαθέτει η Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Ο μόνος δρόμος προς την οικονομική αυτοτέλεια είναι η κατάργηση του κρατικού "προστατευτισμού", η κατοχύρωση από την κυβερνητική αυθαιρεσία που αυξομοιώνει τους πόρους κατά το δοκούν και η αξιοποίηση των τοπικών πόρων.

Η άμεση απόδοση θεσμοθετημένων πόρων στην Τοπική Αυτοδιοίκηση πρέπει να είναι ανάλογη με τους ρυθμούς μεταφοράς αρμοδιοτήτων σε αυτή. Για κάθε αρμοδιότητα που αποδίδεται εξασφαλίζονται και οι αντίστοιχοι πόροι με παράλληλη ανασύνταξη του προϋπολογισμού.

Ταυτόχρονα, συγκεκριμένοι πόροι από τα κρατικά έσοδα δίδονται στην Αυτοδιοίκηση σαν Κεντρικός Αυτοτελής Πόρος με αφετηρία το ν.1828. μετά από σχετική αναμόρφωσή του.

Στην έννοια της αυτοτέλειας εμπεριέχεται η δυνατότητα επιβολής, είσπραξης, διαχείρισης και ελέγχου των πόρων από την ίδια την τοπική αυτοδιοίκηση, μέσα βέβαια σε προκαθορισμένα γενικά πλαίσια και όρια.

Ενδεικτικά θα μπορούσαμε να προτείνουμε: το φόρο επιτηδεύματος, το φόρο ακίνητης περιουσίας, τα τέλη κυκλοφορίας, τα δυννητικά ανταποδοτικά τέλη.

Είναι φανερό ότι δεν μιλάμε για επι πλέον φόρους που επιβαρύνουν ακόμη περισσότερο τις κοινωνικές τάξεις αλλά για ανακατανομή πόρων ανάμεσα στο Κράτος και την Αυτοδιοίκηση. Για αποκέντρωση πόρων, από το Κράτος στην Αυτοδιοίκηση.

Η είσπραξη και ο έλεγχος από την αυτοδιοίκηση αποτελεί στοιχειώδες μέτρο εκσυγχρονισμού της φορολογικής πολιτικής, γιατί δίνει τη δυνατότητα πιό ουσιαστικής πρόσβασης στη φορολογητέα ύλη και μεγαλύτερης ευχέρειας για πάταξη της φοροδιαφυγής. Η διαχείριση και η αξιοποίησή τους δίνει στην αυτοδιοίκηση πλήρη πρωτοβουλία στις τοπικές υποθέσεις και τα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης. Γι' αυτό η Τοπική Αυτοδιοίκηση, μέσα από Προγραμματικές Συμβάσεις αναλαμβάνει αμέσως και αποκεντρωμένα τη διαμόρφωση του Κτηματολογίου γ

ια κάθε περιοχή.

12.

Ο νέος ρόλος της Τ.Α. απαιτεί, αντίστοιχα, και νέες ιεραρχήσεις στην παρεμβατική και επιχειρηματική της δραστηριότητα.

Η δημιουργία δημοτικών επιχειρήσεων στο χώρο της αναπτυξιακής υποδομής, του κοινωνικού εξοπλισμού, της προσφοράς υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, είναι όχι μόνο αναγκαία, αλλά και καθοριστική για τη στήριξη της αναπτυξιακής προσπάθειας. Ετσι, ο αναπτυξιακός ρόλος της Τ.Α. αναπτύσσεται παράλληλα με τον Ιδιωτικό και Δημόσιο Τομέα προς τους οποίους δεν λειτουργεί ανταγωνιστικά ή διασπαστικά αλλά συμβάλλει στην δημιουργία ολοκληρωμένου παραγωγικού ιστού.

συνεργασία των πολιτών, μπορεί να καλύψει ένα μεγάλο μέρος των μικρών έργων τοπικής κλίμακας που η πραγμάτωσή τους συναντά σήμερα δυσκολίες, λόγω της ουσιαστικής κατάργησης των νομαρχιακών προγραμμάτων. Το μεγάλο ποσοστό των πόρων πρέπει να προσανατολιστεί σε μεγάλα έργα υποδομής, σε αναπλάσεις μεγάλων χώρων, σε χωροταξικές και πολεοδομικές ρυθμίσεις, σε έργα προστασίας του περιβάλλοντος, σε ανάπτυξη σοβαρού κοινωνικού εξοπλισμού, σε όλες εκείνες τις επενδυτικές προσπάθειες που δημιουργούν όρους και προηποθέσεις ουσιαστικής αναβάθμισης της ζωής της πόλης ή της επαρχίας.

Το κρίσιμο, σήμερα, ζήτημα είναι το πού και πόσο αποτελεσματικά επενδύονται οι πόροι, όχι για να “μπαλώσουν τρύπες”, αλλά να αντιμετωπίσουν μακροπρόθεσμα τα κρίσιμα προβλήματα τοπικής ανάπτυξης.

Πρέπει ακόμη να ξεπεράσουμε τα ψευδοδιλήμματα και οι ΟΤΑ να αναλάβουν μεγάλες πρωτοβουλίες σε συνεργασία με το ιδιωτικό κεφάλαιο, ή το δημόσιο τομέα, μέσα από ευέλικτες και αποτελεσματικές μικτές επιχειρήσεις. Επιχειρήσεις που θα λειτουργούν με ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια και μέσα από τις οποίες θα διασφαλίζεται η δημόσια και κοινωνική περιουσία, η εξυπηρέτηση του αμοιβαίου συμφέροντος, και η ένταξη σε συγκεκριμένους αναπτυξιακούς στόχους.

Εξ άλλου, η θεσμοθέτηση κινήτρων για επιθυμητές παραγωγικές επενδύσεις ή για σημαντικά έργα υποδομής πρέπει να δομηθεί σε νέα βάση που θα ανταποκρίνεται στους γενικούς και ειδικούς αναπτυξιακούς στόχους.

Στα πλαίσια του Εθνικού Σχεδίου αποφασίζεται η δέσμη κινήτρων Εθνικού επιπέδου, ανάλογα με τους στόχους εθνικής κλίμακας.

Στην Περιφέρεια, καθορίζεται δέσμη περιφερειακών κινήτρων με βάση το πρόγραμμα περιφερειακής ανάπτυξης.

Στο Νομό αποφασίζονται κίνητρα τοπικής κλίμακας.

Γ. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

13.

Πρέπει, στα πλαίσια της στρατηγικής της Αποκέντρωσης να ξεκαθαρίσουμε οριστικά και σοβαρά το ρόλο της Περιφέρειας που αποτελεί το χώρο σύνθεσης του Εθνικού Σχεδίου και της Τοπικής Ανάπτυξης.

Η Περιφέρεια είναι και κυβερνητικό επίπεδο και όργανο προγραμματισμού της ανάπτυξης και βαθμίδα διοικητικής αποκέντρωσης του κράτους και βαθμός αυτοδιοίκησης.

Είναι, στα πλαίσια της ανάπτυξης ισχυρό επιτελικό προγραμματικό κέντρο αντιπροσωπευτικής σύνθεσης.

14.

Το Πρόγραμμα Περιφερειακής Ανάπτυξης αποφασίζεται στην Περιφέρεια στα πλαίσια του εθνικού σχεδιασμού και των προτάσεων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Συστατικά στοιχεία του Περιφερειακού προγραμματισμού και της λειτουργίας της Περιφέρειας είναι:

• Η ένταξη της Περιφέρειας στον εθνικό χώρο και τη συνολική στρατηγική του Ελληνισμού και οι περιφερειακές προτεραιότητες, στόχοι και ιεραρχήσεις που απορρέουν απ'αυτή την ένταξη, για θέματα:

- εθνικής άμυνας και συγκρότησης
- πολιτιστικής ταυτότητας
- αναπτυξιακής υποδομής
- ολοκληρωμένου παραγωγικού ιστού και τοπικής ανταγωνιστικής οικονομίας
- δημογραφικής ανανέωσης και διεύρυνσης του παραγωγικού δυναμικού.

- Μέσα από ένα ευέλικτο και αποφασιστικό σχήμα, η Περιφέρεια προτείνει επενδύσεις, αξιολογεί πρωτοβουλίες, παρέχει αναπτυξιακά κίνητρα, αποφασίζει ειδικά αναπτυξιακά προγράμματα, προτείνει την ένταξη ευρείας κλίμακας ή νευραλγικής σημασίας επενδύσεων στα εθνικά και κοινοτικά προγράμματα.

- Στο επίπεδο της Περιφέρειας παίρνονται οι αποφάσεις που αφορούν στη νομαρχιακή κατανομή των κεντρικών πόρων, στην εξισορρόπηση των διαφορετικών ταχυτήτων ανάπτυξης ανάμεσα στους νομούς και στην αντιμετώπιση προβλημάτων διοικητικής αναδιάρθρωσης.

- Η Περιφέρεια εκπροσωπείται με εκλεγμένους εκπροσώπους της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Επιτροπή Περιφερειών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και αξιοποιεί κάθε δυνατότητα διεύρυνσης των κοινοτικών πόρων που επενδύονται στην περιοχή με χρήση των δυνατοτήτων που παρέχουν τα κοινοτικά προγράμματα

15.

Τα όργανα που λειτουργούν στην Περιφέρεια είναι ο Περιφερειάρχης και το Περιφερειακό Συμβούλιο.

Ο Περιφερειάρχης αποτελεί τον εκπρόσωπο της Κυβέρνησης στην Περιφέρεια και διορίζεται απ'αυτήν. Είναι σημαντικό Κυβερνητικό στέλεχος εξουσιοδοτημένος με αρμοδιότητες υπουργού.

Προϊστάται και ασκεί έλεγχο όλων των διοικητικών υπηρεσιών που βρίσκονται στους νομούς της Περιφέρειας και παραμένουν στην Κεντρική Διοίκηση, και κινεί τις διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας για τις υπηρεσίες αυτοδιοίκησης για τον οποίο έχουν αρμοδιότητα τα Διοικητικά Δικαστήρια.

Προεδρεύει του Περιφερειακού Συμβουλίου.

Το Περιφερειακό Συμβούλιο είναι όργανο αντιπροσωπευτικής σύνθεσης στο οποίο εκπροσωπούνται:

- η πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση
- η νομαρχιακή αυτοδιοίκηση
- οι παραγωγικές τάξεις και οι επιστημονικοί και αναπτυξιακοί θεσμοί.

Η εκλογή για ένα μεταβατικό διάστημα είναι έμμεση από το σώμα των εκλεκτόρων. Δημοτικά και Κοινοτικά Συμβούλια για την Πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση, Νομαρχιακά Συμβούλια για την Νομαρχιακή και οι Γενικές Συνελεύσεις για τους φορείς σε πρώτη φάση.

Αργότερα και αφού συγκροτηθούν οι Περιφέρειες και εκλεγούν οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, το Περιφερειακό Συμβούλιο εκλέγεται άμεσα με καθολική ψηφοφορία και με διασφάλιση της εκπροσώπησης του κάθε Νομού της Περιφέρειας.

Για την υποστήριξη και την εφαρμογή του Περιφερειακού Προγραμματισμού σε κάθε Περιφέρεια δημιουργούνται:

1. Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης

Σε αυτό συγκεντρώνονται όλοι οι πόροι για την κατανομή των δημοσίων επενδύσεων και των νομαρχιακών προγραμμάτων, καθώς και οι πόροι που προέρχονται από κοινοτικές χρηματοδοτήσεις.

2. Αποκεντρωμένες διοικητικές υπηρεσίες.

Με αποκέντρωση μονάδων από την Κεντρική Διοίκηση και διανομαρχιακού χαρακτήρα υπηρεσίες της Περιφέρειας συγκροτούνται Περιφερειακές Διοικητικές Μονάδες που στηρίζουν την λειτουργία της Περιφέρειας σαν αποκεντρωμένης διοικητικής βαθμίδας.

3. Υπηρεσία Προγραμματισμού

Στελεχώνεται με εξειδικευμένα στον προγραμματισμό και την έρευνα στελέχη, στη βάση των περιφερειακών αναπτυξιακών επιλογών, που, χρησιμοποιώντας σύγχρονες μεθόδους, θα ερευνούν την αγορά, θα καταστρώνουν σχέδια επενδύσεων, θα τεκμηριώνουν προτάσεις, θα διαπραγματεύονται προγράμματα με την ΕΟΚ, και θα προτείνουν εναλλακτικές επιλογές.

Δ. ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

16.

Η Τοπική Ανάπτυξη αποτελεί χώρο κύριας ευθύνης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στα πλαίσια του Προγράμματος Περιφερειακής Ανάπτυξης.

Ο προγραμματισμός και η υλοποίηση της Τοπικής Ανάπτυξης προηποθέτει Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση πλήρως εξοπλισμένη με αρμοδιότητες και πόρους γι' αυτό το σκοπό.

Το Νομαρχιακό Πρόγραμμα για να μην αποτελεί ευχολόγιο, ή παράθεση στόχων χωρίς δυνατότητα εφαρμογής, πρέπει να διαθέτει τα αντίστοιχα θεσμικά και διοικητικά μέσα καθώς και οικονομικούς πόρους υλοποίησης.

Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση εκπονεί σε ετήσια βάση το Νομαρχιακό Πρόγραμμα, μέσω του οποίου υλοποιούνται, μέσα από συγκεκριμένες επενδυτικές πρωτοβουλίες και έργα υποδομής οι στόχοι του περιφερειακού προγράμματος.

Πέρα απ' αυτό η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση

- **έχει αρμοδιότητα** στον προγραμματισμό, την εκτέλεση και τον έλεγχο όλων των δημοσίων έργων νομαρχιακής κλίμακας
- **αποφασίζει**, σε συνεργασία με τις παραγωγικές τάξεις τους κοινωνικούς και επιστημονικούς φορείς τους όρους εφαρμογής της πολιτικής σε κάθε τομέα και παραγωγική δραστηριότητα
- **θεσμοθετεί** κίνητρα για επενδύσεις τοπικής κλίμακας.

Η αποκέντρωση των αρμοδιοτήτων μεγιστοποιεί τις αποκλειστικές αρμοδιότητες που εκχωρούνται, με τάση μηδενισμού των συντρεχουσών με το Κράτος αρμοδιοτήτων.

Γι' αυτό επιβάλλεται πλήρης καταγραφή, σαφήνεια στην εκχώρηση τους και απολύτως διακριτές εξουσίες σε τομείς που υπάρχουν ταυτόχρονα και στα τρία αναπτυξιακά επίπεδα (εθνικό περιφερειακό, τοπικό), όπως είναι, για παράδειγμα, η δημόσια τάξη, η υγεία, ο πολιτισμός, η παιδεία, η χωροταξία.

Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση διαθέτει διοικητική υποστήριξη που προέρχεται από τη μεταβίβαση σ' αυτή των υπηρεσιών που φεύγουν από την Κεντρική Διοίκηση και δεν υπάγονται στην Περιφέρεια (διανομαρχιακού χαρακτήρα) και των μέχρι σήμερα νομαρχιακών υπηρεσιών. Βασική προηπόθεση για την ολοκλήρωσή της όπως και για την ανασυγκρότηση της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης, είναι η δημιουργία ενός ενιαίου συστήματος δομών τεχνικής υποστήριξης με κατάλληλη μορφή, σε αντιστοιχία με τα όργανα της Περιφέρειας.

Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση προχωρεί τη διοικητική αποκέντρωση στον μέγιστο δυνατό βαθμό στην Πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση, με εσωτερικό καταμερισμό που υπαγορεύεται από τα κριτήρια:

- οι λειτουργίες της πόλης στο Δήμο
- η δημιουργία υποδομής σε θεσμούς διαδημοτικής και διακοινοτικής συνεργασίας

Βασικές υπηρεσίες δημοσίου χαρακτήρα που έχουν σχέση με την Τοπική Ανάπτυξη, χωρίς να χάνουν τον αυτόνομο ρόλο τους εναρμονίζουν τη λειτουργία τους με τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και την Περιφέρεια.

Οι πόροι που διαχειρίζεται και κατανέμει η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, προέρχονται από το Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και από ποσοστό των πόρων που εισπράττει η ίδια η Αυτοδιοίκηση.

Το αποφασιστικό όργανο της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης είναι το Νομαρχιακό Συμβούλιο που εκλέγεται με άμεση και καθολική ψηφοφορία. Εκτελεστικό όργανο των αποφάσεων του και προϊστάμενος των υπηρεσιών Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης είναι ο αιρετός Πρόεδρος του Νομαρχιακού Συμβουλίου.

Το Νομαρχιακό Συμβούλιο στηρίζεται στη λειτουργία του από Νομαρχιακές Επιτροπές που καθορίζονται με βάση τις ανάγκες, τη διάταξη των διοικητικών μηχανισμών και το αντικείμενο της

Όσες υπηρεσίες στο Νομό δεν μεταφέρονται στην Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, υπάγονται στην Περιφέρεια. Λειτουργούν σαν αποκεντρωμένες υπηρεσίες της υπό την εποπτεία και τον έλεγχο του Περιφερειάρχη. Ορίζεται διοικητικό στέλεχος ως Προϊστάμενος αυτών των υπηρεσιών.

Οι μέχρι σήμερα Νομάρχες καταργούνται.

17.

Η ενδυνάμωση και ισχυροποίηση της Πρωτοβάθμιας Αυτοδιοίκησης συνδέεται άμεσα με την δυνατότητα της να αντιμετωπίσει τις τοπικές υποθέσεις, τη συνοχή και συγκρότηση των τοπικών κοινωνιών, την αυτοδύναμη αξιοποίηση των τοπικών αναπτυξιακών δυνατοτήτων.

Η κεντρική πολιτική μας, για την άμεση απόδοση όλων των τοπικών υποθέσεων στην Πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση στηρίζεται σε δύο κρίσιμες επιλογές:

- στον Ισχυρό Δήμο για τις λειτουργίες της πόλης
- σε όργανα Διαδημοτικής και Διακοινοτικής συνεργασίας (Συμβούλια Περιοχής κ.λ.π.), για τις αναπτυξιακές ανάγκες και τις τοπικές υποθέσεις ευρύτερων πολεοδομικών συγκροτημάτων, καθώς και τις υποθέσεις επαρχιακής κλίμακας.

Με το ξεκαθάρισμα και την καταγραφή αρμοδιοτήτων, τοπικών πόρων, ανάληψης ευθυνών και διοικητικής αυτοτέλειας, ο Ισχυρός Δήμος γίνεται ο βασικός φορέας ανάπτυξης της πόλης.

Η διαμόρφωση Δημοτικών Οργανισμών σύμφωνα με το πληθυσμιακό κριτήριο μπορεί να διασφαλίσει εντελώς συγκεκριμένα τη δυνατότητα αυτή.

Είναι απαραίτητη προϋπόθεση για να απεικονισθούν οι πραγματικές ανάγκες και να εξισορροποιηθούν οι διαφορετικές ταχύτητες ανάμεσα στα μεγάλα αστικά κέντρα, τις πρωτεύουσες των νομών και τους μικρούς Δήμους.

18.

Η διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια των Δήμων από μόνη της, ασφαλώς δεν επαρκεί. Αποτελεί κοινό τόπο ότι μια μεγάλη αντίσταση στον θεσμικό εκσυγχρονισμό και την σύγχρονη ανάπτυξη

προβάλλεται από τον κατακερματισμό των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και κυρίως των χιλιάδων μικρών Κοινοτήτων. Παρά τις προσπάθειες που έγιναν και τα κίνητρα που δόθηκαν, η εθελουσία συνένωση δεν προχώρησε, ενώ η σημερινή Κυβέρνηση ακολουθεί πολιτική προς την αντίθετη κατεύθυνση.

Για την αντιμετώπιση του προβλήματος απαιτείται συνδυασμός πολιτικών που αφορούν:

- Συνέχιση της πολιτικής γενναίων κινήτρων και αντικινήτρων που οδηγούν σε συνενώσεις.
- Θεσμοθέτηση νέων πρωτοβάθμιων οργανισμών Τ.Α. χωρίς την κατάργηση των Κοινοτήτων, με τη μορφή Συμβουλίων Περιοχής.

Το Συμβούλιο Περιοχής είναι όργανο διαδημοτικής και διακοινοτικής συνεργασίας στην κοινή αντιμετώπιση βασικών προβλημάτων υποδομής και ανάπτυξης των Δήμων και Κοινοτήτων.

Με απόφαση του Νομαρχιακού Συμβουλίου και έπειτα από σχετικές προτάσεις των αντίστοιχων Δήμων και Κοινοτήτων ορίζονται οι ανθρωπογεωγραφικές ενότητες που καλύπτουν ολόκληρο το χώρο της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και στις οποίες θα αντιστοιχηθούν τα Συμβούλια Περιοχής. Στη βάση αυτής της απόφασης τα Συμβούλια Περιοχής θεσμοθετούνται από την Κυβέρνηση. Στη βάση αυτής της απόφασης, τα Συμβούλια Περιοχής θεσμοθετούνται από την Κυβέρνηση.

Στην κατεύθυνση αυτή θα αξιοποιηθούν οι υφιστάμενοι Αναπτυξιακοί Σύνδεσμοι και η μέχρι τώρα εμπειρία τους, καθώς και οι ανθρωπογεωγραφικές ενότητες που δημιουργήθηκαν πανελλαδικά σύμφωνα με το νόμο 1622. Επίσης θα αξιοποιηθούν ιστορικά παραγωγικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά (Ιστορικοί Δήμοι π.χ.).

Θεσπίζονται επίσης Συμβούλια Περιοχής στα ευρύτερα πολεοδομικά συγκροτήματα Αθήνας και Θεσσαλονίκης όπου τα όρια των πολεοδομημένων χώρων των Δήμων εφάπτονται. Επεκτείνεται σε όλους τους Δήμους πάνω από 100.000 κατοίκους και στις πρωτεύουσες των νομών τα Συμβούλια Διαμερισμάτων για τα οποία θεσμοθετούνται συγκεκριμένες αρμοδιότητες.

20 Η δημιουργία των Συμβουλίων Περιοχής διασφαλίζει τον εισπρακτικό μηχανισμό των πόρων, την κοινή αναπτυξιακή υποδομή, την προγραμματισμένη ανάπτυξη κάθε ανθρωπογεωγραφικής ενότη-

τας και τη δυνατότητα ταχύρρυθμης εναρμόνισης των επαρχιών με την ανάπτυξη των πόλεων, χωρίς να καταργεί την Κοινότητα, τον Κοινοτάρχη και το Κοινοτικό Συμβούλιο.

Το Συμβούλιο Περιοχής συγκροτείται με αναλογική εκπροσώπηση των Δήμων και Κοινοτήτων που περιλαμβάνει, στη βάση θεσμοθετημένων κριτηρίων.

Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου εκλέγεται από τα μέλη του.

Εκπονείται Οργανισμός Συμβουλίου Περιοχής κατά το πρότυπο των Οργανισμών των Δήμων, όπου θα καθορίζονται συγκεκριμένα αρμοδιότητες και πόροι.

19.

Σ'αυτή την κατεύθυνση πρέπει να κινηθούν τα υπάρχοντα σήμερα όργανα και να διαμορφωθεί ο νέος Κώδικας Τοπικής Αυτοδιοίκησης (και όχι μόνο Δήμων και Κοινοτήτων). Στοιχείο του νέου Κώδικα πρέπει να αποτελέσει η αναβάθμιση της καταστατικής θέσης των αιρετών.

Με την ολοκληρωμένη εφαρμογή αυτού του σχεδίου είναι σαφές ότι η ΚΕΔΚΕ, η ΤΕΔΚ, όπως και η αυριανή ΚΕΝΑ (Κεντρική Ένωση Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης) είναι όργανα που αποφασίζουν τις εκπροσωπήσεις του θεσμού σε διάφορα επίπεδα, καθώς και όργανα αλληλοενημέωσης. Το αντίστοιχο με τα ευρωπαϊκά ενιαίο όργανο Τ.Α., αποτελείται από εκπροσώπους της ΚΕΔΚΕ και της ΚΕΝΑ.

Με τη συνεργασία του ενιαίου οργάνου στα πλαίσια του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης -στο Ινστιτούτο Διαρκούς Επιμόρφωσης- λειτουργεί Πρόγραμμα Επιμόρφωσης και Ενημέρωσης της Τ.Α. που παρακολουθεί τις ευρωπαϊκές εξελίξεις, ανιχνεύει δυνατότητες και επιμορφώνει τα στελέχη της αυτοδιοίκησης σε συνεχή βάση.

Ε. ΒΗΜΑΤΑ- ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

20.

Η εφαρμογή αυτής της πολιτικής, τα θέματα και το χρονοδιάγραμμα, πρέπει από τώρα να γίνουν απολύτως συγκεκριμένα:

1. Για να γίνει δυνατό αυτό, πρέπει από τώρα να προχωρήσουμε στην προσαρμογή της νομοθεσίας που σημαίνει ένα νέο Κώδικα Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ένα Σχέδιο Νόμου που κωδικοποιεί, τροποποιεί και συμπληρώνει την υπάρχουσα νομοθεσία (1065/80, 1416/84, 1622/86, 1828/89, 1900/90), τα αναγκαία Προεδρικά Διατάγματα πλήρους καταγραφής των αρμοδιοτήτων και των πόρων, καθώς και σχέδια Οργανισμών για τους ΟΤΑ και την Περιφέρεια.

2. Μόλις το ΠΑΣΟΚ αναλάβει την Κυβέρνηση, από τις πρώτες προτεραιότητες της πολιτικής του θα είναι η Περιφερειακή Συγκρότηση, η άμεση Αποκέντρωση Αρμοδιοτήτων και Πόρων στους ΟΤΑ, το νέο ολοκληρωμένο θεσμικό πλαίσιο.

3. Στις επόμενες εκλογές της Τ.Α. θα εκλεγούν ταυτόχρονα με τους Δήμους και τις Κοινότητες τα Νομαρχιακά Συμβούλια.

4. Η εφαρμογή του Δημοκρατικού Προγραμματισμού συνδέεται και με μια αντίστοιχη πολιτική αξιολόγησης, αξιοποίησης και ενεργοποίησης των απαραίτητων στελεχών, που θα αναλάβουν σε πανελλήνια κλίμακα το δύσκολο εγχείρημα 1.

Εν τω μεταξύ θα πρέπει να αξιοποιήσουμε το σημερινό θεσμικό πλαίσιο για:

22 • προώθηση αποφάσεων που τείνουν προς την εφαρμογή των δικών μας επιλογών και προτεραιοτήτων στο χώρο της

Τοπικής Αυτοδιοίκησης

- προώθηση αποφάσεων που δε δεσμεύουν τους κοινοτικούς πόρους στην πολιτική της Ν.Δ. και διατηρούν τη δυνατότητα αναμόρφωσης των προγραμμάτων προς την κατεύθυνση της ολοκληρωμένης εθνικής αναπτυξιακής στρατηγικής

- προώθηση αποφάσεων που αφορούν τη δημιουργία τεχνικών υποδομών υποστήριξης του Δημοκρατικού Προγραμματισμού σ' όλα τα επίπεδα.

Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. έχει την πείρα, τα στελέχη, τη γνώση να **θγάλει πέρα** αυτά τα βήματα.

